

OKE resa till Omberg och Tåkern 11-12 juni 2011

Lördagen den 11 juni lämnade 11 nyfikna OKE:are Eskilstuna fördelade i en minibuss och en personbil. Vi lämnade stan i 25 graders värme och körde igenom några små åskskurar på vår väg söderut. Vårt mål var Stocklycke vandrarhem beläget i södra delen av Omberg inne i Sveaskogs Ekopark. Vi stannade och tankade oss själva med en gourmetmiddag på Väderstads värdshus inte långt från Omberg. På Stocklycke hade vi en hel paviljong för oss själva, så vi kunde husera hur vi ville utan att störa övriga vandrarhemsgäster. Eftersom cykelloppet tjejvätterna pågick under lördagen och passerade Stocklycke passade det bra med en kvällstur utmed deras cykelväg vid Ombergs västra del mot Vättern när alla cyklister hade passerat. Vi kunde njuta och beskåda Ombergs natur och de ganska omfattande åtgärder som Sveaskog hade gjort för att restaurera och återskapa så mycket som möjligt av de naturvärden som ursprungligen hade präglat detta landskap. Bl.a. fick vi av Leif beskrivet de åtgärder som gjorts för att öppna upp ett eklandskap som före restaureringen stått alldeles för tätt och utan påverkan av några störningsregimer. Nu fick man med "plåtefanter" försöka återskapa det öppna landskap som ursprungligen skogselefanter och andra större skogsbetande djur hade danat mellan istiderna när klimatet var gynnsamt för den lövträdsdominerande naturskog som hör till dessa marker. Bevis för denna naturens ordning finns kvar i form av relikter från varmetiden efter sista nedisningen som t.ex. läderbagge som lever på Ekens mulm och inte flyttar sig över några stora avstånd. Med utsikt över Vättern kunde vi njuta av konsert från fler koltrastar än vi normalt hör i mer urbana skogsmiljöer. Koltrasten indikerar att ekosystemet just här fungerar bra. Många fågelarter är bra indikationer på olika tillstånd i skilda naturtyper försökte Leif förmedla till oss när vi njöt av både utsikt och rikt fågelsång. Vi förflyttade oss sedan ner mot Tåkernområdet med förhoppning att höra en del kvällsaktiva fåglar. Trots ivrigt spanande med framförallt öronens hjälp kunde vi inte inkassera varken kärrensångare eller gräshoppsångare. Framme vid Glänåstornet dränktes nästan trastsångarna i skränet från den skrattnåskoloni som finns strax utanför tornudden. Av naturguiden fick vi tips om att en vassångare höll till i vassen i slutet av den spångade vandringsled som går ända till vassområdena norr om Svanhals kyrka. Vi var åtta som bestämde oss för att försöka lyssna på denna fågel även om vägen blev lite lång (ca 2,0 km enkel väg). Tre stannade kvar i närheten av fågeltorn och buss med möjlighet till fika och ta det lugnt. Vi fick alla höra vassångaren även om frekvens och avståndet gjorde att några av oss endast kunde förnimma det vassa ringande lätet. Vägen tillbaka gick vi i tilltagande mörker och lättare regn, men ändå nöjda med vassångaren. Vi reagerade på att det i övrigt var ganska tyst på fågelfronten. Några enstaka rörsångare och sävsångare och någon trastsångare var vad vi hörde. På vägen till Stocklycke och välbehövlig nattsömn gjorde vi ett kort stopp vid Alvastra påbyggnad där kärrensångare hade hörts. Även den tyckte att regnet och blötan inte inbjöd till någon sång. Näktergalen kunde inte riktigt lägga av utan hördes innan vi styrde kosan till vandrarhemmet.

Vi beslöt att besöka Ombergsliden med sina orkidéängar efter frukost vid Stocklycke. Under natten hade det regnat lite men dagen såg ut att bli bra med nästan blå himmel och lite svalare luft än dagen innan. Skogsduvan hade väckt oss med sitt tvåstaviga sågande läte. Med klosterbyggnaderna och Tåkern som bakgrund kunde vi till fullo njuta av en utfärgad rosenfink som sjöng för oss medan vi studerade floran runt våra fötter. Efter ca en timme med denna fina blomsterprakt beslöt vi oss för att pröva om vi hade bättre tur med kärrensångaren än under sena kvällstimmen igår. Nu var vädret bättre och kärrensångarna, för de var minst två stycken, kunde inte låta bli att sjunga i hundkäxet 25 m framför oss. Även rosenfinken fanns på plats och avlägset ut mot Tåkerns strandängar kunde vi även höra gräshoppsångarens ringande läte men med annan frekvens än vassångarens.

Vi gjorde även ett kortare stopp än en gång vid Glänåstornet för att i fullt dagsljus och bra väder spana av Tåkerns vattenyta och de grunda laguner som finns utanför tornet som hyser både änder och vadare. Ute på sjön låg det massor av översomrande knölsvanor och vi såg också en stor samling av brunänder/hanar (ca 3-400). Dessa måste komma från ett stort upptagningsområde (kanske utanför landets gränser) och sökt sig till Tåkern som ruggningsplats efter häckning eller försök till häckning.

Vi såg även en svartsnäppa och brushane bland de rastande och vilande änderna, kricka, snatterand, skedand och gräsand. Några dykänder som vigg och knipa fanns även på plats. Sothöns med nykläckta ungar och skäggdoppingar med ungar i varierande ålder kunde vi titta på. Brunhöken gjorde räder bland skrånande och mobbande skrattmåsar med många dunungar. Man kan förstå att en skrattmåskoloni ger ett ganska bra skydd mot inkräktare även för andfåglar som häckar i skydd av måsarna.

När vi lämnade Tåkern tipsade Sten Ljungars om en barndomslokal där han lärt sig simma Där fanns det nu häckande gråhakedopping. På lite småvägar och för att undvika cyklisterna som även idag var i farten lotsade oss Sten till sin lokal Älgsjödammen, där vi kunde njuta av ett par gråhakedoppingar som födosökte och matade sina nykläckta ungar i den lilla sjön.

Nu blev det rask uppsittning i bilarna och välkommet lunchstopp vid Mantorps värdshus. Innan vi lämnade Östergötland gjorde vi ett stopp vid Svartåmyrningens naturreservat vid sjön Roxen. Vi besökte "Plattformen" som ligger i östra delen av Sätunaviken. Här kunde vi fylla på artlistan med flera änder bl.a. bläsänder och några årthonor som vi i perfekt medljus kunde jämföra med krickhonan i närheten. Ca 20 svartsnäppor vilade i det grunda vattnet inte långt från plattformen. En tornfalk kom svepande över oss när vi gick tillbaka mot bilarna och den sista etappen hem till Eskilstuna. Leif C hade planerat denna trevliga resa på ett mycket bra sätt och alla var nöjda med vad vi fått uppleva. En artlista har upprättats av Leif över de fåglar vi noterade bifogas nedan.

Vid pennan
Lennart Eriksson

Deltagare på resan till Östergötland 2011-06-11/12

Kerstin Ekedahl. Anna Struwe
Kerstin Eriksson. Lennart Eriksson
Barbro Hedström
Kristina Hagman. Lars-Ove Hagman
Hjördis Carlsson. Leif Carlsson
Monica Ljungars. Sten Ljungars